

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Νεοφύτου Βάμβα 6, 106 74 Αθήνα, Τ: 2107233221-2,

W: www.nchr.gr, E: info@nchr.gr

5^ο Φόρουμ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

«Η ιδιωτικότητα στην ψηφιακή εποχή»

Θεσσαλονίκη, 7-8 Δεκεμβρίου 2023

Χαιρετισμός Α' Αντιπροέδρου Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, κ. Γιάννη Ιωαννίδη:

Ευχαριστώ κύριε Στάγκο που μου δίνετε το λόγο, θυμίζοντας και ότι επί σειρά ετών ήσασταν μέλος της Επιτροπής μας, οριζόμενος από τη Νομική Σχολή του ΑΠΘ και χαίρομαι ιδιαίτερα που παρίσταμαι εδώ, εκπροσωπώντας την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), καθώς τα τελευταία χρόνια συνδιοργανώνουμε αυτό το φόρουμ – πάντα με μεγάλη επιτυχία.

Η Εθνική Επιτροπή έχει ασχοληθεί με την θεματική του συνεδρίου, η οποία είναι πάρα πολύ κρίσιμη και σας συγχαίρω για την επιλογή, καθώς πράγματι ζούμε σε έναν κόσμο ψηφιακό. Τιμώντας τον ρόλο της ως το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας έχει γνωμοδοτήσει για μια σειρά ζητημάτων, όπως για τον τρόπο ενσωμάτωσης των οδηγιών για την ψηφιακή διακυβέρνηση, την προσβασιμότητα των ιστοτόπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημοσίου τομέα, τα ανοιχτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών, καθώς και για τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών. Έχουμε επίσης συνδράμει την Πολιτεία στις πρωτοβουλίες που έχει αναλάβει το τελευταίο διάστημα σε σχέση με τα θέματα τεχνητής νοημοσύνης. Η αδελφή – τρόπον τινά – εθνική επιτροπή, η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής, η οποία ιδρύθηκε με τον ίδιο νόμο και ορίζει μέλος στην ΕΕΔΑ, αυτή τη στιγμή έχει αναλάβει σημαντικές πρωτοβουλίες προς αυτή την κατεύθυνση και συνεργαζόμαστε στενά.

Οφείλω να αναφέρω, εντελώς περιληπτικά, τις σχετικές δράσεις της ΕΕΔΑ: Η Εθνική Επιτροπή έχει ασχοληθεί με την ψηφιοποίηση στην εργασία και στις διαδικασίες άσυλο. Έχει καταθέσει τις προτάσεις της στα αρμόδια Υπουργεία για το μετριασμό του αντικτύπου των μέτρων ψηφιοποίησης στα δικαιώματα των εργαζομένων και των αιτούντων άσυλο. Ειδικότερα στον τομέα της εργασίας, η ΕΕΔΑ έχει διατυπώσει αμφιβολίες ως προς την ασφάλεια στους όρους εργασίας των αυτοαπασχολούμενων στις ψηφιακές πλατφόρμες (εκκρεμεί η έκδοση σχετικού ΠΔ) και την εφαρμογή του μέτρου της ψηφιακής κάρτας εργασίας σε συνδυασμό με τις ευέλικτες μορφές εργασίας, όπως τη δυνατότητα μεταβολής των ωρών εργασίας από τον εργοδότη μέσω εφαρμογής σε κινητό τηλέφωνο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ. Στο πεδίο του προσφυγικού, η ΕΕΔΑ επεσήμανε τα δυσανάλογα αποτελέσματα της ψηφιοποίησης της πρόσβασης στο άσυλο μέσω της πλατφόρμας skype καθώς και την ηλεκτρονική επίδοση των αποφάσεων επί των αιτημάτων διεθνούς προστασίας. Πιο πρόσφατα, η ΕΕΔΑ ασχολήθηκε με τα ζητήματα της τεχνητής νοημοσύνης στην ετήσια έκθεσή της για το κράτος δικαίου που υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επισημαίνω ότι η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και Τεχνηθικής έχει εκδώσει την πρώτη, από μια σειρά γνωμών αναφορικά με την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης κατά την υγειονομική κρίση της Covid-19. Τέλος, η ΕΕΔΑ σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ως μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Εθνικών Θεσμών Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει διατυπώσει συστάσεις προς τα όργανα της ΕΕ για την ενίσχυση της προστασίας των θεμελιωδών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Νεοφύτου Βάμβα 6, 106 74 Αθήνα, Τ: 2107233221-2,

W: www.nchr.gr, E: info@nchr.gr

δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Πράξη για την Τεχνητή Νοημοσύνη ενώ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο, μέσα από τις Ομάδες Εργασίας που προεδρεύει (σ.σ. ΟΕ για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, ΟΕ για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα), στην από κοινού αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι Εθνικοί Θεσμοί Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων όταν ασκούν τις ελεγκτικές τους ή άλλες αρμοδιότητες σε πεδία στα οποία γίνεται ήδη χρήση αλγορίθμων ή άλλων έξυπνων συστημάτων όπως πχ για τη χορήγηση κοινωνικών επιδομάτων, τη μαζική παρακολούθηση δημόσιων συναθροίσεων, την επιτήρηση των συνόρων, την εξακρίβωση στοιχείων από την Αστυνομία, τον έλεγχο της αξιοπιστίας των ισχυρισμών των αιτούντων στις διαδικασίες ασύλου και πολλά άλλα. Ενδεικτικά αναφέρονται οι συστάσεις επί του Σχεδίου της Ευρωπαϊκής Πράξης για την Τεχνητή Νοημοσύνη: (1) εξασφάλιση ενός ευρύτερου πεδίου εφαρμογής του νόμου περί τεχνητής νοημοσύνης, (2) Βελτίωση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και των επανορθωτικών μέτρων, (3) Διασφάλιση αποτελεσματικής εποπτείας σε συνεργασία με τους Εθνικούς Θεσμούς Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, (4) Αποχή από την επιτήρηση από την εθνική ασφάλεια, τις αρχές επιβολής του νόμου και τις μεταναστευτικές αρχές με όρους διακριτικής μεταχείρισης και που δύναται να προκαλέσουν βλάβη στα άτομα (υπό παρακολούθηση). Ειδικότερα, ως προς τις προκλήσεις στο χώρο της εργασίας, η ΕΕΔΑ υπογραμμίζει ότι το κλειδί για την δίκαιη ψηφιακή μετάβαση είναι η καλλιέργεια μιας win-win κατάστασης, η δημιουργία δηλαδή νέων θέσεων εργασίας παράλληλα με την προώθηση των ψηφιακών δεξιοτήτων, ώστε να αντισταθμιστεί η μετατόπιση που προκαλείται από την αυτοματοποίηση και να διατηρηθεί και να ενισχυθεί το ανθρώπινο στοιχείο της εργασίας. Ως προς τον αντίκτυπο της τεχνητής νοημοσύνης στην κοινωνική ασφάλιση, η ΕΕΔΑ εφιστά την προσοχή στην ανάγκη διασφάλισης της αρχής της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας κατά την εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης στα συστήματα αξιολόγησης, με σκοπό την αποτελεσματική στάθμιση των αναγκών σε κοινωνικές παροχές των πραγματικών δικαιούχων. Η αξιόπιστη στάθμιση, ωστόσο, δεν μπορεί να επαφίεται αποκλειστικά στα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης αποκλείοντας την εξατομικευμένη (ανθρώπινη) αξιολόγηση, καθώς τούτο επιβάλλει η ανθρωποκεντρική προσέγγιση της τεχνητής νοημοσύνης.

Δεν πρόκειται να σας ταλαιπωρήσω με μακροσκελείς αναλύσεις επί του θέματος, αυτά θα τα ακούσουμε άλλωστε στην πορεία των εργασιών. Επιτρέψτε μου, όμως, να κάνω μια μικρή αναδρομή. Εγώ ορίζομαι στην Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου από την Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Κάποια στιγμή, προ σχεδόν εικοσαετίας, υπήρχε πάλι ένα μεγάλο σκάνδαλο παραβίασης της ιδιωτικότητας, το σκάνδαλο των υποκλοπών, της Vodafone όπως λέγαμε. Ως Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου είχαμε κάνει τότε μια εκδήλωση με τίτλο «Μπορεί να υπάρξει απόρρητο των επικοινωνιών σήμερα;», όπου παρίστατο και ο τότε πρόεδρος της ΑΔΑΕ, ο κύριος Λαμπρινόπουλος - το θυμήθηκα βλέποντας στο ακροατήριο τον νυν πρόεδρο της ΑΔΑΕ Χρήστο Ράμμο, του οποίου θα ακούσουμε με ιδιαίτερη προσοχή την εισήγηση, λόγω και της επικαιρότητας.

Μεταξύ των προβληματισμών εκείνης της εκδήλωσης, πέραν των προφανών σχετικά με την παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών, περιλαμβανόταν η μετάβαση σε μια ψηφιακή εποχή, όπου αλλάζουν τα δεδομένα. Δεν επρόκειτο δηλαδή, ήδη από τότε, για την απλή παρακολούθηση των τηλεφώνων όπως συνέβαινε παλαιότερα. Δεύτερον, κρίσιμο ρόλο, ήδη από τότε, αναδείχθηκε ότι είχαν ιδιωτικοί φορείς, οι οποίοι εμπλέκονταν στην παραγωγή λογισμικού ή στην παροχή υπηρεσιών. Είναι χρήσιμο να κάνουμε την σύγκριση με το παρόν· θα έλεγε κανείς ότι τα πράγματα τριγύρω αλλάζουν αλλά βασικές προκλήσεις παραμένουν.

Σε εκείνη την εκδήλωση, είχαμε σκεφτεί να μην συζητάμε μόνο οι νομικοί μεταξύ μας, αλλά να έρθει και κάποιος ειδικός στις σχετικές τεχνολογίες να μας εξηγήσει ζητήματα που δεν κατέχουμε. Προσκαλέσαμε

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Νεοφύτου Βάμβα 6, 106 74 Αθήνα, Τ: 2107233221-2,

W: www.nchr.gr, E: info@nchr.gr

λοιπόν το Μιχάλη Μπλέτσα, διευθυντή του Media Lab του MIT, ο οποίος είναι τέκνο της Κρήτης αλλά πνευματικό τέκνο της Θεσσαλονίκης, καθώς έχει αποφοιτήσει από την Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών του Πανεπιστημίου σας. Μεταξύ άλλων, μας είχε επισημάνει ότι το «next big thing» είναι οι αλγόριθμοι. Εμείς τότε δεν είχαμε ακούσει τίποτα περί αλγορίθμων και μας εξήγησε ορισμένα πράγματα.

Πρόσφατα, κουβεντιάζοντας μαζί του, μου είπε ότι υπάρχει άλλο ένα θέμα με τους αλγόριθμους, ένα θέμα ισότητας. Στην πραγματικότητα, πρόκειται για ανισότητα μεταξύ γλωσσών και, άρα, μεταξύ χωρών. Ο αλγόριθμος, όσο τον τροφοδοτείς, τόσο καλύτερος γίνεται. Συνεπώς, όταν του δίνεις τροφή κυρίως στα αγγλικά, γίνεται πολύ καλύτερος στα αγγλικά. Αυτό είχα στο μυαλό μου, καθώς σκεφτόμουν την θεματική της συγκεκριμένης ημερίδας, και συνέβη το εξής:

Εγώ είμαι φανατικός λάτρης του τένις (ως απλός θεατής) και ιδίως του Roger Federer. Ο αλγόριθμος το έχει καταλάβει και μου εμφανίζει συνεχώς είτε σύντομα βίντεο με τενίστες, ειδικά με τον Roger Federer, είτε μικρές ειδήσεις από ηλεκτρονικά περιοδικά για το τένις, τις οποίες μάλιστα ο αλγόριθμος μεταφράζει από μόνος του στα ελληνικά. Υπάρχει ένας νέος πρωταθλητής του τένις που ονομάζεται Sinner. Χθες, λοιπόν, μου εμφανίστηκε απευθείας στα ελληνικά η ακόλουθη είδηση:

«ΑΜΑΡΤΩΛΟΣ: Το είδωλό μου ήταν πάντα ο Roger Federer. Ονειρευόμουν να παίξω μαζί του, αλλά δυστυχώς δεν συνέβη ποτέ» (πράγματι, ο Sinner είναι πολύ νέος, ενώ ο Federer προσφάτως απεσύρθη). *«Ποιος ξέρει αν μια μέρα θα μπορέσουμε να κάνουμε μια έκθεση μαζί»* (εδώ μεταφράζει το exhibition, δηλαδή έναν αγώνα επίδειξης). *«Θα το ήθελα πολύ. Είναι πολύ καλός σαν άνθρωπος, αλλά και ένας σπουδαίος πρωταθλητής».*

Σκεφτόμουν, λοιπόν, αν αυτό είναι αισιόδοξο. Από μια πλευρά θα έλεγε κανείς ότι είναι. Ο αλγόριθμος δεν κατάφερε να καταλάβει ότι ένα ηλεκτρονικό περιοδικό για το τένις δεν ασχολείται με αμαρτίες και αμαρτωλούς, αλλά με το άθλημα στο οποίο υπάρχει ένας νέος πρωταθλητής με το όνομα Sinner. Έτσι βέβαια εμείς καταλαβαίνουμε ότι αυτή η μετάφραση δεν ήταν «ανθρώπου έργο». Από την άλλη πλευρά, μου ζήτησε να βαθμολογήσω την μετάφραση, δεν το έκανα, όμως φαντάζομαι ότι άλλοι πολλοί θα το κάνουν, ο αλγόριθμος θα βελτιωθεί και αύριο μεθαύριο πιθανόν να μην μπορούμε να διακρίνουμε μια «ανθρώπινη» μετάφραση από μία της τεχνητής νοημοσύνης.

Νομίζω ότι αυτού του τύπου τα ζητήματα είναι στον πυρήνα της θεματικής του συνεδρίου.

Σας ευχαριστώ!